

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Eliška Šindelková
Název diplomové práce: Učitel a učebnice: užívání učebnic v hodinách anglického jazyka na druhém stupni základní školy
Vedoucí diplomové práce: Mgr. Alena Prošková
Oponent diplomové práce: doc. PhDr. Lucie Betáková, MA, Ph.D.

I. Cíl práce a jeho naplnění:

1. Cíl práce byl stanoven a naplněn v souladu s tématem
- 2. Cíl práce byl naplněn s drobnými nedostatky**
3. Cíl práce byl adekvátní, ale jen částečně naplněný
4. Stanovený cíl nebyl naplněn

II. Struktura práce:

1. Logická, jasná a přehledná
2. Přiměřená
- 3. Uspokojivá**
4. Nevhodná

III. Práce s literaturou:

1. Výborná: zvoleny a použity vhodné prameny v patřičném rozsahu, přesná práce s citacemi, kritická analýza zdrojů
- 2. Velmi dobrá práce s adekvátními prameny v patřičném rozsahu**
3. Průměrná práce s literaturou
4. Slabá, chybná nebo nedostačující

IV. Prezentace a interpretace dat:

- 1. Systematická, logická prezentace, originální a důsledná interpretace**
2. Velmi dobrá prezentace dat, úspěšný pokus o jejich interpretaci
3. Uspokojivá prezentace i interpretace dat
4. Neodpovídající prezentace, nedostatečná analýza výsledků

V. Formální stránka:

1. Odpovídá všem stanoveným požadavkům
- 2. Obsahuje drobné formální chyby**
3. Nesplňuje některé zásadní požadavky
4. Nesplňuje většinu stanovených požadavků

VI. Jazyková úroveň práce:

1. Výborná
2. Velmi dobrá
3. Dobrá
4. Podprůměrná

VII. Náročnost zpracování tématu:

1. Velmi vysoká
2. Vysoká
3. Střední
4. Nízká

VIII. Přínosy práce:

1. Originální zpracování a názory, předkládá nová zjištění
2. Práce je v daném oboru přínosná, ale neobsahuje originální a nová zjištění
3. Průměrné, omezené využití výsledků práce
4. Nedostatečné, práce nemá jasný přínos pro obor

Vyjádření oponentky diplomové práce:

Předkládaná diplomová práce se zabývá výzkumem užívání učebnic v hodinách anglického jazyka na 2. stupni ZŠ. Tradičně je strukturovaná do dvou částí, teoretické a výzkumné. Teoretická část je dále členěna do dvou rozsáhlých kapitol – první věnované teoriím učebnic, druhé učiteli. Teoretická část je zbytečně rozsáhlá, zabírá více než 60 stran textu, což je běžná délka celé diplomové práce. Zcela zbytečná je kapitola věnující se učiteli, není pro cíle práce a výzkum vůbec relevantní, diplomantka se k ní v empirické části vůbec nevrací, empirická část práce z kapitoly 2 nevychází, naopak chybí informace, které jsou pro empirickou část nezbytné. Především zde zcela chybí informace odborníků o tom, zda je dobré v hodinách cizích jazyků učebnici používat či ne. Výsledky provedeného výzkumu tak vůbec nemáme s čím srovnat, když nevíme, co je dobrou praxí.

Ideální není ani práce s literaturou. V didaktice jazyků se obvykle nepoužívá poznámkový aparát pod čarou, běžné je se všemi odkazy pracovat v textu. Bohužel se hned na straně 10 vyskytuje formální chyba – odkaz z této strany má poznámku pod čarou až na straně následující, což výrazně znesnadňuje čtení textu. Diplomantka se v odkazech na literaturu nedrží jednotné linie - někde uvádí celé křestní jméno autora, jinde iniciály, jinde správně pracuje s příjmením autora. Citované zdroje jsou poměrně omezené, např. v kap. 1.2. se vychází pouze ze Sýkory. U Zujeva (str. 28) není odkaz na jeho původní text, cituje se pouze z druhé ruky. Na str. 37 je pod čarou chybně uvedeno datum vydání publikace. Chybí bibliografie k zmíněným učebnicím na str. 77.

Výrazným problémem práce je, že se zaměřuje na mnoho otázek příliš obecně, aniž by popsanou problematiku vztahovala k cizím jazykům nebo tak činí víceméně esejistickým stylem na základě vlastní zkušenosti, která je ovšem výrazně omezená. Např. na str. 28 jsou zmíněny různé typy učebnicových textů, toto dělení ale není možné aplikovat na učebnice cizích jazyků, kde rozhodně nejde o tzv. základní texty. *Jaké jsou nejtypičtější texty v učebnicích cizích jazyků? Jaké jsou jejich funkce?* Rozhodně nejde o předkládání poznatků. Ideový obsah učebnice. Tato část je opět velmi obecná, založená pouze na myšlenkách Průchy, který není jazykář. Přitom ideový obsah mohla diplomantka lehko nalézt v kritériích

MŠMT pro udělení doložky MŠMT. Ideový obsah je také zcela jasně formulovaný v průřezových tématech RVP. Cizí jazyk je ideální platformou pro rozvoj průřezových témat.

Jak už bylo řečeno, kapitola 2 je velmi problematická, z hlediska výzkumu irelevantní. Kromě toho diplomantka vůbec nevyužívá k charakteristice učitele cizího jazyka anglo-amerických zdrojů, kterých je nepřehledné množství, výzkumů o učitelích cizího jazyka a jeho kvalitách bylo provedeno X. Charakteristiky jako osobnost, schopnosti, motivace, inteligence - vše je obecná lidská charakteristika, nevztahuje se k učitelům cizího jazyka. U pedagogických kompetencí na str. 54 není jasný zdroj. Úplně chybí jazyková kompetence učitele, která ho primárně odlišuje od učitelů jiných předmětů. Konflikty na str. 57 jsou zcela irelevantní.

Místo druhé kapitoly se diplomantka měla věnovat úvodu k empirické části. Např. tomu, co víme o vztahu délky praxe a aprobovanosti učitele a užívání učebnice?

V empirické části vůbec není jasné, na základě čeho diplomantka stanovila hypotézy. Ty právě měly být stanoveny na základě části teoretické. Provedený výzkum měl být porovnán s výsledky podobných výzkumů. *Co z provedeného výzkumu vyplývá? Je třeba učebnici používat? Liší se nějak použití učebnice v cizích jazycích a jiných předmětech? Na str. 70 je řečeno, že diplomantka byla příjemně překvapena, že učitelé nepoužívají učebnici stále. Nikde před tím ale není řečeno, jestli je použití učebnice pozitivní rys výuky či ne.*

Problematický je i samotný výzkumný design. Tam, kde mělo jít o kvalitativní výzkum založený na pozorování, diplomantka pouze sleduje, kolik minut učitel věnoval práci s učebnicí, ale vůbec ne, za jakým účelem, což by bylo mnohem přínosnější. Výsledky výzkumu jsou výrazně zkreslené také tím, že diplomantka srovnává učitele s praxí delší a kratší než 20 let! Začínající učitel se počítá maximálně do pěti let! Ten, kde mám za sebou 18 let praxe, je učitel velmi zkušený.

Zbytečný je i výzkum, kterou učebnici učitelé používají a jak jsou s ní spokojeni. Tyto výsledky nemají velký význam. Učitel s učebnicí může být spokojen, i když je špatná. Např. učebnice Headway není vůbec cílena na 2. stupeň ZŠ!

V závěru práce by se mělo objevit něco o *vztahu učebnice a sylabu a otázka výběru správné učebnice*. To, co diplomantka říká v posledních třech řádcích závěru, mělo být rozpracováno v teoretické části do samostatné kapitoly.

Přestože mám k této diplomové práci mnoho výhrad jak v části teoretické, tak empirické, uvědomuji si, že diplomantka věnovala zpracování tématu velké úsilí, provedla výzkum na solidním vzorku učitelů, zabývala se mnoha aspekty didaktiky cizích jazyků, projevila pedagogické nadšení a výraznou pečlivost při zpracování. Práce je psaná kultivovaným jazykem (až na drobné výjimky), teoretická část je poměrně dobře prezentovaná. Chtěla bych především vyzdvihnout prezentaci výsledků výzkumu, která je jasná a přehledná, diplomantka se velmi úspěšně snaží najít důvody pro vysvětlení vyzkoumaných jevů.

Práce splňuje základní požadavky kladené na tento typ prací, a proto ji doporučuji k ústní obhajobě.

Navrhovaná známka: velmi dobře

Otázky k obhajobě: viz v textu kurzívou

Podpis oponentky diplomové práce: Z. Piller

Datum: 17.5. 2014

*nehodící se škrtněte